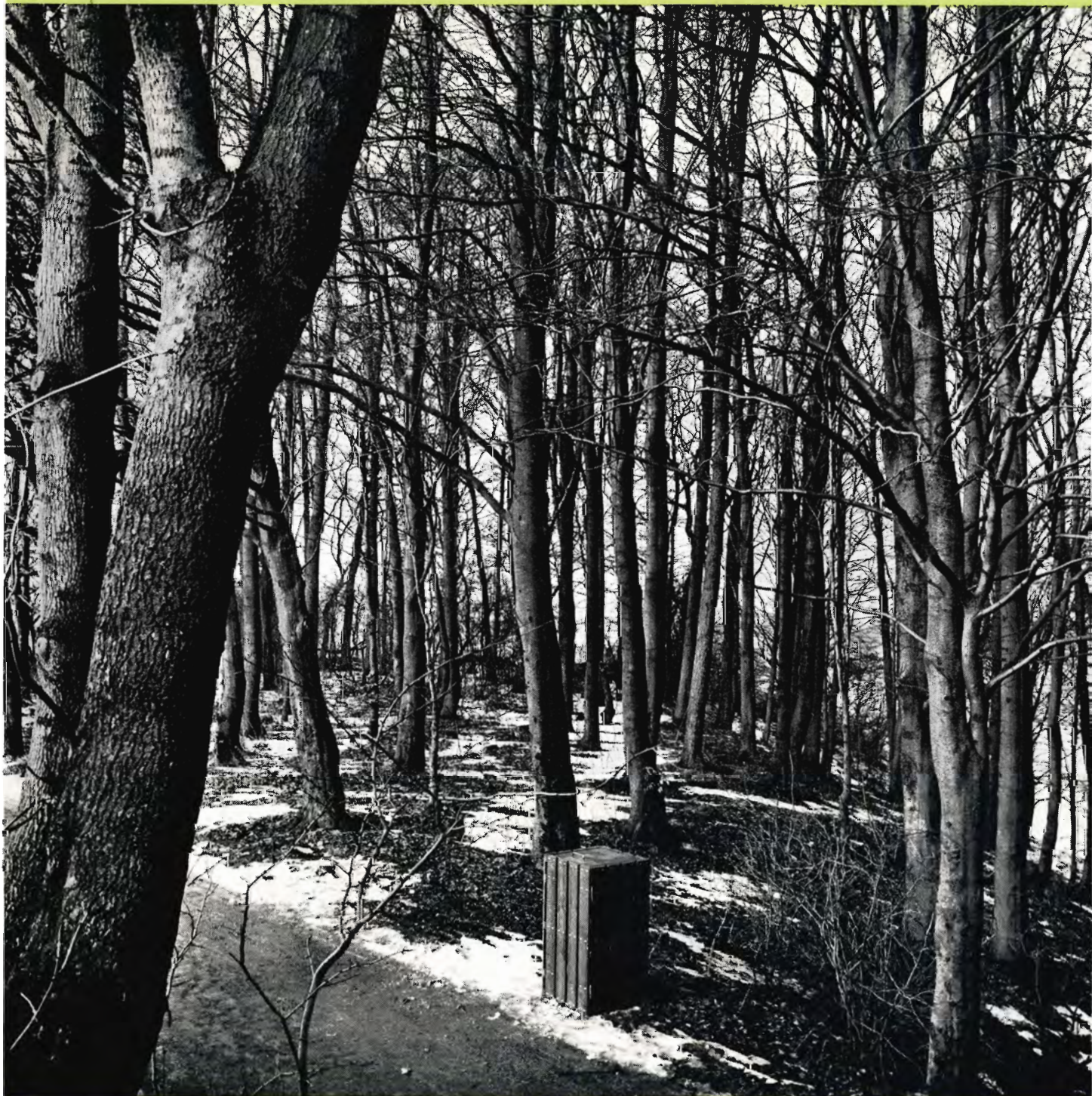

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
Marts 1972

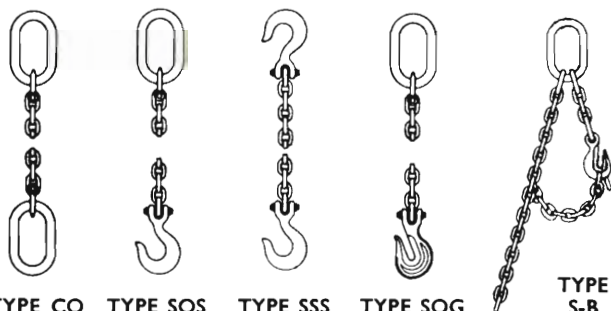
3

WILLIAM HARDING

v/R. HERNÖE

Viktoriagade 6 - 1655 København V - Tlf. (01) 21 23 96

ACCOLOY KUPLEX Stålkæder

TYPE CO

TYPE SOS

TYPE SSS

TYPE SOG

TYPE S-B

ACCOLOY KUPLEX systemet består af bæreringe, kæder, kroge og samleled, som sammensættes til alle opgaver! **Leveres omgående fra lager!**

Alle dele er fremstillet af **AMERICAN CHAIN & CABLE COMPANY INC.**, sænksmedede og varmebehandlede til stor hårdhed og styrke! Brinell hårdhed 300, brudstyrke 105 kg/mm², min. forlængelse ved brudprøve 15 pct.

Kæde og komponenter må aldrig udglødes!

Kæderne er overfladebehandlede med Molybdendisulfid - tørilubricant smøremiddel som sikrer nedsat slidtage og hæmmer angreb af rust og snavs.

LUG ALL Wire-Skraldetalje

Kapaciteter 680-1800 kg

FORLANG PROSPEKTER

Regntøj og
handsker
kan også
leveres.

CROSBY-LAUGHLIN

leveringsprogram bl. a.

- C. L. Sjakler
- C. L. Lastkroge
- C. L. Swivler
- C. L. Øjebolte
- C. L. Bardunstrammere
- C. L. Wireblokke - Kasteblokke
- C. L. Slyngkovse
- C. L. Glidekrog for wire
- C. L. Kædestrammere

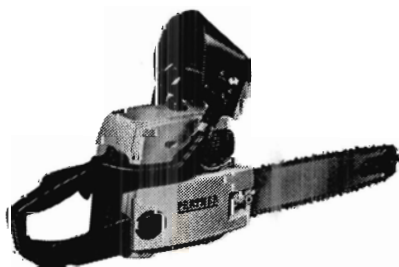
mange synes alle motorsave er ens, men kun én sav har...

OPVARMEDE HÅNDTAG, som giver varme og tørre hænder og handsker, når det er koldt og fugtigt vejr. Tyndere handsker kan anvendes og man får et bedre greb. I forbindelse med en rigtig afvibrering er dette den bedste beskyttelse mod »hvide fingre«.

BESKYTTER FOR HØJREHÅNDEN som ved et evt. kædebrud hindrer kæden i at skade hånden ved det bageste håndtag. Tilsammen med en effektiv beskytter mod »kast« er begge hænder beskyttet.

TYRISTOR TÆNDINGSSYSTEM med alle komponenter indbyggede i én enhed, er helt ufølsomt overfor fugt og forurening. Dette giver færre serviceomkostninger og stor driftssikkerhed.

TÆNK PÅ DETTE NÅR DER SKAL VÆLGES MOTORSAV - VÆLG

PARTNER

R19

Skandinaviens største specialfabrik for motorsave.

Forhandlere:

JYLLAND

Per Jørgensen, Thistedvej 100, Nørresundby.
Tlf. (08) 17 27 33
Smedegades Motorværksted, Ringkøbing.
Tlf. (07) 32 09 92.
Randers værktøjsmagasin, Randers. Tlf. (06) 42 17 77.
Horsens Værktøjsmagasin, Hede Nielsensvej 2, Horsens. Tlf. (05) 62 62 11.
Motorcentrum, v/ Bent A. Christiansen, Funder Vestervang 32, 8600 Silkeborg. Tlf. (06) 85 13 10
Mikkels Autoværksted, Nr. Torv 2, Vejle. Tlf. (05) 82 12 12.
Sønderjysk Partner-Service, Arne Hanfgarn, Engvej 1, Styrtom, 6200 Åbenrå. Tlf. (046) 2 46 70.

SJÆLLAND

Roskilde Værktøjsmagasin, Sdr. Ringvej 24, Roskilde. Tlf. (03) 35 54 75.
Fa. L. Ulrich's Isenkramforretning, Slagelse. Tlf. (03) 52 00 01.
Vepa, v. Johs. Larsen, Toksværd pr. Holme-Olstrup. Tlf. (03) 74 72 82.
Mekaniker Kaj Nielsen, Gadevang, Hillerød. Tlf. (03) 26 69 62.
Lyngby Frøhandel, Jernbanevej 2, 2800 Lyngby. Tlf. (01) 87 20 31

FYN

Motorcentret I/S, Kværndrup. Tlf. (09) 27 10 12.

LOLLAND & FALSTER

Vilh. Rasmussen, Gåbenesvej 70, Kraghave, Nykøbing F. Tlf. (03) 85 11 09

BORNHOLM

Scouter Centralen, Vimmelskaftet 26, Rønne. Tlf. (03) 95 21 76.

KØBENHAVN

Forst & Jagtthuset, Gl. Kongevej 119, V. Tlf. (01) 21 30 30.
H. P. Vangskov, Jagtvej 115, N. Tlf. (01) TAgA 831.

✘ **Aut. afbarkningsmaskine »PRIMA«**

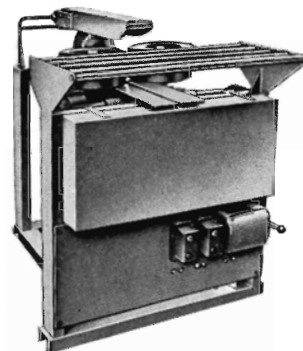
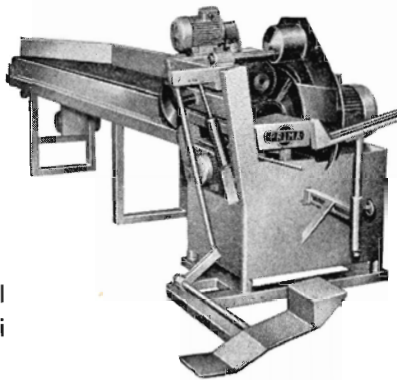
✘ **Barkmaskine for traktordrift
kraftoverføringstrukket**

✘ **Midtkløvrundsav »PRIMADONNA« 500**

BMR - afbarkningsmaskiner er særlig velegnet til afbarkning af rafter fra 3,5 – 14 cm i diameter i længder fra 1 – 3 m.

Så De disse tre plets kud på:

Dansk Skovforenings Redskabsdemonstration
d. 23. 9. 1971 på Sorø Akademis
2. skovdistrikt, Bromme skov.

Øst for Storebælt:

A. Andersen, Hvalsø.
Tlf. (03 – 408) 344.

Vest for Storebælt:

E. Kjærsgaard, Odder.
Tlf. (06) 54 12 03.

BÜLOW MØLLER
MASKINFABRIK
Ternevej 3, 4000 Roskilde
tlf. (03) 35 18 98.

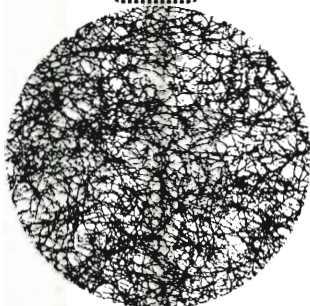
DEN NYE SKOVKRAN, HIAB 970

- Med øget kapacitet til 8 tm.
- Med længere arm, std. 7,2 m.
- Med længere hydr. udskyd, 1,4 m.
- Ekstra kraftig drejning i lukket oliebad med dobbelt sæt cylindre.
- Udtrækbare, dobbeltvirkende støtteben for øget stabilitet.

Deres nærmeste HIAB-forhandler vil gerne fortælle mere om HIAB 970's mange andre fortrin.

A/S HIAB HYDRAULIK KNAPHOLM 8 · 2730 HERLEV
TELEFON (01) 94 81 22

Ny
bonus
hvert
år

Pensions

alene i 1971
107 millioner kr.
til bonus

- herunder i pensionisttillæg

36%

af den med bonus
opskrevne pension

*vi har
det hele*

PENSIONS Forsikringer
RATE Forsikringer
KAPITAL Forsikringer
GRUPPE Livsforsikringer

HAMMERENSGADE 6
1267 KØBENHAVN K
TELEFON (01) 14 20 10

Pensions forsikringsanstalten as

oprettet 1917

ledet af danske erhvervs- og funktionærorganisationer

Afdelinger i:

Nordjylland:
Vesterbro 17
9000 Aalborg
Tlf. (08) 13 34 90

Syd- og Vestjylland:
Helligkorsgade 14
6000 Kolding
Tlf. (05) 52 29 45

Øst- og Midtjylland:
Store Torv 3
8000 Århus C
Tlf. (06) 13 17 11

Fyens Amt:
Kongensgade 27
5000 Odense
Tlf. (09) 11 09 80

**Vestsjællands-,
Roskilde- og
Storstrøms Amter:**
Vestre Kaj 14
4700 Næstved
Tlf. (03) 72 74 12

Tormona 80 fjerner uønsket træagtig og urteagtig vegetation

- **Træagtig:** Til udvisning i løvtræsbevoksninger er Tormona 80 virksomt mod hassel, birk og andre arter. Farve kan iblandes, således at man lettere kan følge virkningen på de behandlede træer. I nåletræsplantager (rødgran) kan birk bekæmpes, uden at granerne skades. Denne behandling bør foretages i juli-august. Tormona 80 kan iverigt benyttes til udvisning i nåleskovskulturer – se 859, meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur: »Kemisk udtyndning af nåletræer«.
- **Urteagtig:** Tormona 80 er velegnet til bekæmpelse af skvalderkål, nælde m.fl. Spørg efter Tormona 80 hos Deres sædvanlige leverandør af skovbrugskemikalier.

FERROSAN
PLANTEBESKYTTELSE

HOVEDFORHANDLER: A/S REMEDIA · HOVEDVEJEN 3 · 2600 GLØSTRUP · TELEFON (01) 45 18 11

LITTERATUR

Erik Helmer Pedersen: Hedesagen under forvandling. Det danske Hedeselskabs historie 1914–1966. Udg. af Det danske Hedeselskab. Kbh. 1971. 615 s., ill.

Det danske Hedeselskab var, som bekendt, oprindeligt først og fremmest et plantningsselskab. Ovennævnte bog omhandler en periode, 1914–1966, hvor tiden stillede ændrede krav til Hedeselskabet. Ebrico Dalgas' efterfølger Th. Claudi Westh så de store muligheder i et landsomfattende grundforbedringsarbejde, først og fremmest mergling og dræning, medens Dalgas' søn, skovrider Chr. Dalgas, ønskede traditionerne vedligeholdt med plantningen som første prioritet. Balancen mellem de 2 hovedområder blev fastere etableret i årene 1921–30. – Prisen var dog øget offentlig kontrol.

Under de økonomisk strenge forhold i begyndelsen af 30'erne fik opdyknings- og kultiveringsopgaverne fornye aktualitet med rige beskæftigelsesmuligheder for Hedeselskabet. Under Danmarks omdannelse til et industrielt samfund i årene 1945–60 gjorde samfundet i høj grad brug af Hedeselskabets land- og skovbrugstekniske assistance.

Af særlig forstlig interesse kan nævnes kapitel »Hedesagen i stampe 1914–33«. I dette kapitel får man stærkt indtryk af de divergerende opfattelser af, hvorledes hedearealerne bør behandles. Et underafsnit i dette kapitel hedder »Hedeplantagerne i medgang og modgang«, hvori bl. a. gives en nøje redegørelse vedrørende »Dansk Skovforenings og Hedeselskabets fælles gødningsforsøg«.

I et senere kapitel »Brænde eller korn fra den jydsk hede?« omtales de førnævnte kultiverings- og beskæftigelsesopgaver i 30'erne og dannelsen af »Det flyvende korps« af arbejdsløse.

I kapitlet »Hedeskovbrug på landbrugets betingelser« beskrives udviklingen og vilkårene i 50'erne for hedeplantagerne med bl. a. de økonomiske problemer vedrørende de for lave priser på råtræ.

Bogen er et virkeligt fornemt værk med smuk opsætning og et stort antal gode billeder.

P.H.

PENGE
VOKSER
IKKE PÅ
TRÆER

ELLER GØR DE?

Tegn skovbrand-forsikring i NATIONAL

Forsikringshuset
Holmens Kanal 22
1060 København K.

SAME

SAME lader sig ikke standse...

med "født" 4-hjulstræk, med luftkølet dieselmotor, med større trækraft, længere levetid og færre driftsomkostninger. Derfor vinder de italienske SAME traktorer frem i danske landbrug, skovbrug, planteskoler og alle andre steder, hvor der er brug for helt særlige trækegenskaber.

Der er en SAME traktor til alle formål:

**SAME
DELFINO 35**
4 cyl. - 35 HK

**SAME
MINITAURO**
4 cyl. - 54 HK

**SAME
CENTAURO**
4 cyl. - 65 HK

**SAME
LEONE**
4 cyl. - 75 HK

**SAME
DRAGO**
6 cyl. - 100 HK

**SAME
BUFFALO**
6 cyl. - 120 HK

Importør for Danmark

BUCHTRUP

RANDERS . TELEFON (06) 42 99 33

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING,
Vester Voldgade 86,
1552 København V.,
Telf.: (01) 122166 •
Postgirokonto: 1964.

Ansvarshavende:
Redaktør Knud Meister
Bredgade 41
1260 København K.
Telf. (01) 119511

Redaktionsudvalg:
Baron, dr. agro.
M. Schaffalitzky de Muckadell
(formand)
Kgl. skovrider Vagn Johansen
Forstfuldmægtig
M. Elbæk-Jørgensen
Skovrider Aa. Marcus Pedersen

Annoncetegning:
Redaktør P. Hauberg.
Dansk Skovforening.

Abonnement:
Tegnes hos Dansk Skovforening.
Koster for 1972
kr. 60,- (incl. moms)
Medlemmer af Dansk Skovforening
modtager
SKOVEN og »Dansk Skovforenings Tidsskrift«
vederlagsfrit.

Stof til
SKOVEN's
april-nr.
må indsendes
inden 28. marts.

Forsiden:

Se KVISTE & KVAS side 52

Trykt af
Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri A/S
Toldbodgade 57
1253 København K

MARTS 1972

Hugstprognose for Danmark 1969-79

En baggrund for vurdering af den kommende forsyning af råtræ

Af V. GRENAA KRISTENSEN

Forstkandidat, stud. lic.
Landbohøjskolens Skovbrugsinstitut

Gennem mere end et års tid er ved Landbohøjskolens Skovbrugsinstitut arbejdet på at opstille en hugstprognose for de kommende år. Beregningerne er udført ved hjælp af elektronisk databehandling i nært samarbejde med lektor P. Brun Madsen og vidensk.ass. Hans Borglykke.

Resultaterne fra EDB-kørsel i september blev forelagt på årsmødet i Danske Forstkandidaters Forening 1.10. 1971. I det følgende bringes et sammendrag af beregningssystemets beskrivelse samt de væsentligste resultater knyttet til to forskellige sæt forudsætninger om foryngelsesplaner i tiåret 1969-79: »A5« og »A6«.

Foryngelsesplan A5, der før kørslen blev betragtet som primær, stiller et mindre areal til afdrift og foryngelse i 10-årsperioden end foryngelsesplan B6. Under afsnittet vurdering sammenlignes de to resultatsæt hørende til foryngelsesplanerne A5 og B6 nærmere.

Formål:

Formålet med det hidtidige arbejde har været tosidigt:

For det første er der søgt opbygget – eller måske rettere sammenbygget – et system, som ved anvendelse af elektronisk databehandling muliggør hurtig beregning, analysering og ajourføring og prognoseudsagn, hvilende på forskellige forudsætninger om fremtidens hugstmuligheder udtrykt ved træartsfordeling, tilvækst, hugststyrke, omdriftsalder, sortimentsforhold osv. For det andet er der søgt udarbejdet en ret traditionel hugstprognose gældende for et kort tidsrum (1969-79), som på baggrund af det til dato indsamlede materiale og på nuværende tidspunkt kan give skovbrug- og træindustri en vis baggrund for vurdering

af den kommende råtræforsyning i Danmark – en vurdering, som i de sidste år er blevet betydelig vanskeliggjort på grund af de store stormfald i 1967-68. Prognosen må tillige betegnes som passiv eller neutral, idet den søger frem mod en ventelig hugst på baggrund af tilstandsbeskrivelse pr. 1.8. 1969 ved hjælp af beregninger ud fra tabelværdier samt under forudsætning af en ret konservativ behandling af spørgsmålet om omdriftsalder. Prognosen søger således på passiv eller neutral måde at opfange virkningerne af ændringer i træartsfordelingen og aldersklasseforholdene indtil 1.8. 1969, dvs. inklusive stormfaldsændringerne, og fordeler virkningen heraf geografisk, idet prognoseberegningerne er udført landsdelsvis.

Beregningssystem:

Opsplitningen i de nævnte to formål fører naturligt over i en redegørelse for systemopbygningen. Fig. 1 (s. 48) viser skematisk beregningssystemet, som det er bygget op over EDB-programmer udviklet af lektor P. Brun Madsen. I de følgende afsnit oplyses om anvendelsen heraf førende frem til omtale af beregningresultaterne.

Tilstandsregistrering:

For skove større end 50 ha bygger prognosen på de oplysninger om træarts-, bonitets-, og aldersklasseforhold, der er indsamlet i forbindelse med 14. alm. vurdering pr. 1.8. 1969. Træartsopdelingen er derfor den ved vurderingen anvendte:

BØG, EG, ASK + ÆR, ANDET LØVTRÆ, samt

GRAN (rødgran, ædelgran, sitkagran, m.v.), LÆRK + DOUGLAS, BJERGFYR og ANDET NÅLETRÆ.

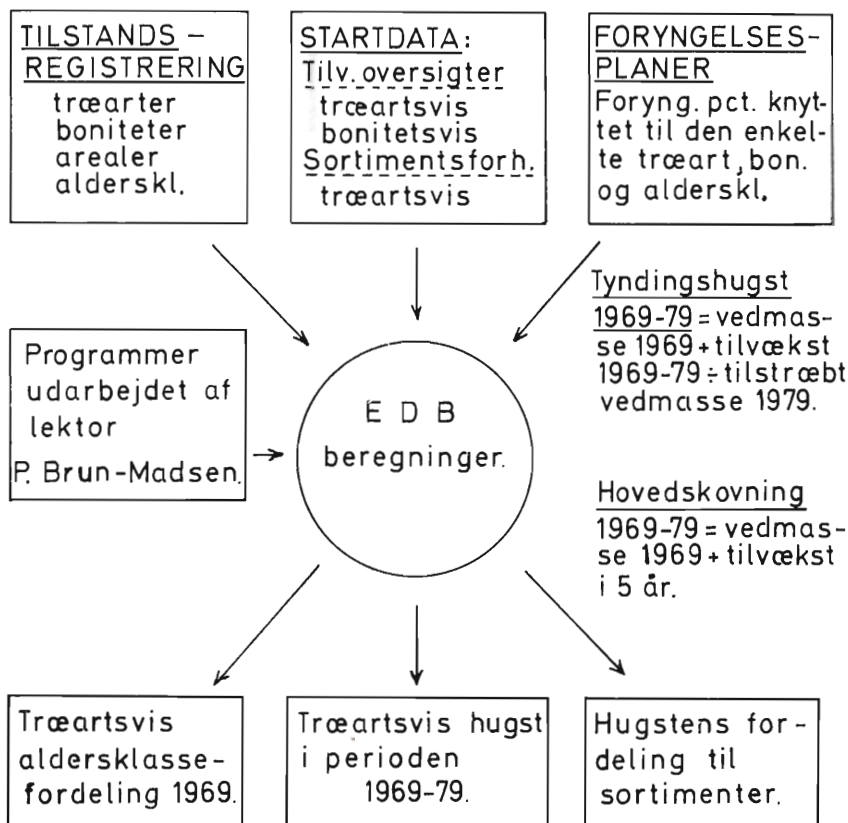

Fig. 1: Det anvendte beregningssystem opbygget over EDB-programmer udarbejdet af lektor P. Brun Madsen.

For de små skoves vedkommende, for hvilke der normalt ikke indhentes specificerede oplysninger ved ejendomsvurderingen, er der taget udgangspunkt i areal- og træartoplysninger m.v. i »Skove og plantager 1965« (Danmarks Statistik). Trods en del arbejde med at finde modeller, hvorefter disse skovarealer kunne indarbejdes på linie med de større skove, er det endnu ikke lykkedes at medtage skove mindre end 50 ha i fuld udstrækning prognosen igennem.

Registrering og senere bearbejdning af materialet er foretaget landsdelsvis (jvf. fig. 3 og 4) således:

Jylland øst: omfattende amterne Vejle, Skanderborg, Århus og Randers,

Jylland nord: Ålborg, Hjørring og Thisted amter,

Jylland vest: Viborg, Ringkøbing og Ribe amter samt

Jylland syd: Haderslev, Åbenrå, Sønderborg og Tønder amter, idet der overalt er tale om den gamle pr. 1.8. 1969 gældende amtsinddeling.

Øerne er opdelt i *Fyn, Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm.*

Startdata:

I startdata er opbygget et system af

tilvækstoversigter for de enkelte træarter/træartsgrupper.

Vedmassens størrelse og tilvæksten i denne m.v. er for BØG og EG kalkuleret på basis af Carl Mar:Møllers bonitetsvise tilvækstoversigter, for ASK + ÆR samt ANDET LØVTRÆ ud fra Carl Mar:Møller og Chr. Nielsens bonitetsvise tilvækstoversigter for ask, medens der for GRAN, LÆRK + DOUGLAS samt ANDET NÅLETRÆ er taget udgangspunkt i Carl Mar:Møllers bonitetsvise tilvækstoversigter for rødgran (bonitet 1-3) og G. West-Nielsens tilvækstoversigter for rødgran (bonitet 4-6). De anvendte tilvækstoversigter er tilpasset de aktuelle bonitets- og træartsgrupper ved korrektioner med hensyn til senere afprøvninger, evt. spredte stormfald m.v. samt en forventet aflægningsgrænse på ca. 8 cm. Bjergfyrhugsten er ansat skønsvist til 30.000 m³/år i Jylland, medens der ikke er beregnet nogen hugst på lyst- og værnskovsarealer.

Fordelingen til sortimenter er foretaget på grundlag af sortimentsforhold for bøg, eg, ask (anvendt for ASK + ÆR samt ANDET LØVTRÆ) og rødgran (alt nåletræ på nær BJERGFYR). Som sortimentsforhold for BØG anvendtes det af S.

Fl. Madsen i DST 1968 angivne, medens der for nåletræet er anvendt Statsskovreguleringsens sortimentsforhold for rødgran udarbejdet 1968.

Foryngelsesplaner:

I modsætning til den ofte anvendte metode, hvorefter hovedskovningen kalkuleres på basis af en enkelt fast omdriftsalder for hver træart, er her taget udgangspunkt i den tanke, at foryngeshugsterne i virkeligheden falder i flere af de ældste aldersklasser. Foryngelsesplanerne er derfor opbygget i form af procenttal, der for den enkelte træart/træartsgruppe, bonitet og aldersklasse angiver, hvor mange procent af aldersklassens areal, der stilles til afdrift og foryngelse i tiårsperioden 1969-79. Procentangivelserne er varieret med boniteten for de enkelte træarter således, at hovedskovningen falder senere for lavere bonitet.

Tænkes en aldersklasse at gennemløbe samtlige aktuelle foryngelsesprocenter, fås omdriftsaldrer for hovedtræarterne BØG og GRAN (rødgran, ædelgran, sitkagran m.v.) som angivet på fig. 2.

Omdriftsalder må således her forstås som »middelafriftsalder« for den enkelte træart og bonitet. Da der langt fra er tale om normalskovens arealfordeling for de enkelte træarter, er der ikke nødvendigvis overensstemmelse mellem de således beregnede omdriftsaldrer og dem, der vil fremkomme, hvis periodens hovedskovningsareal tages fra den ældste ende af aldersklassefordelingen.

Som det fremgår af fig. 2, er de anvendte foryngelsesplaner ikke helt identiske for samtlige landsdele.

Landsdækkende prognoseudsagn fremkommer ved kombination af resultater efter anvendelse af landsdelsvise foryngelsesplaner A og 5 samt B og 6, i teksten benævnt »A5« og »B6«. Med den her anvendte betragtningsskema vedrørende omdriftsalder ses en sænkning af omdriftsalderen på ca. 5 år fra A5 og til B6 foryngelsesplanen, – et forhold, som heller ikke nødvendigvis passer nøjagtigt, om hovedskovningsarealet indlægges fra den ældste ende af aldersklassefordelingen.

En væsentlig begrundelse for at søge fordeling af hugsten over flere alders-

Landsdel	Sjæll. NØ-stsk.	Sjæll.+NØ-stsk. +Loll.-Falster.		Bornholm, Fyn og Jylland.		
		A=B	A	B	5	6
Foryng. plan						
Træart	Bon	Omdriftsalder, år				
B Ø G	0,5	125	110	105	115	110
	1,0					
	1,5		120	115	120	115
	2,0					
	2,5		130	125	125	120
	3,0					
	3,5		135	145	135	
	4,0					
	4,5		145	135		
	5,0					
5,5	85	80				
6,0						
6,5						
G R A N	0,5	75	55	50	60	55
	1,0					
	1,5		65	60	65	60
	2,0					
	2,5		75	70	70	65
	3,0					
	3,5		75	70		
	4,0					
	4,5		80	75		
	5,0					
5,5	85	80				
6,0						
6,5						

Fig. 2: Relationer mellem foryngelsesplaner og omdriftsaldrer for BØG og GRAN, jvf. tekststafsnittet: Foryngelsesplaner.

klasser er, at det kun derved er muligt at fordele hugsten realistisk til diameterklasser og sortimenter.

Hugstberegning:

Den anvendte metodik ved hugstberegningen svarer stort set til den ved en driftsplanlægning anvendte, idet hugsten er beregnet på følgende måde:

$Tydingshugst\ 1969-79 = \text{vedmasse i } 1969 + \text{tilvækst } 1969-79 \div \text{tilstræbt vedmasse i } 1979$, og

$\text{hovedskovning } 1969-79 = \text{vedmasse i } 1969 + \text{tilvækst i } 5 \text{ år}$.

Vedmasser er fastsat i startdata i overensstemmelse med de opstillede tilvækstoversigter.

Hugsten er beregnet træarts- og aldersklassevis og derpå fordelt til diameterklasser og sortimenter.

Resultater:

Fig. 3 og 4 viser løvtræ- hhv. nåletræhugst – fordelt til landsdele for hugståret 1965/66 samt forventet gennemsnitlig årlig hugst i perioden 1969–79 beregnet efter foryngelsesplanerne A5 og B6. Tallene omfatter samtlige skovejendomme, idet hugsten i skove mindre end 50 ha principielt er overført til 1969–79 uændret fra hugsten i 1965/66. Sammenligningsår 1965/66 er valgt som sidste »normale« hugstår før stormfaldene og før prognoseperioden.

Ses på løvtræhugsten beregnet efter foryngelsesplan A5, erkendes indflydelsen af stormfaldene 1967–68

stærkt i landsdelene Sjælland og Lolland-Falster samt i mindre grad på Fyn og i Sønderjylland. Nedgangen i løvtræhugsten på Sjælland, Lolland-Falster beløber sig til 113.000 m³/år, og faldet hviler i altovervejende grad på bøg.

Løvtræhugsten i Øst- og Vestjylland samt på Bornholm er for perioden 1969–79 beregnet til omtrent samme størrelse som i 1965/66. Medens disse resultater – som resultaterne for de øvrige øer – synes realistiske, må den forventede ret kraftige stigning for løvtræhugsten i Nordjylland nok betragtes med en vis skepsis. Hugststigningen ligger især på hovedskovningshugst, og der er ret store endnu uopklarede arealforskydninger mod den ældre del af aldersklassespektret ved sammenligning mellem arealangivelser i »Skove og plantager 1965« og prognosematerialet.

På landsbasis er løvtræhugsten efter A5 beregnet at falde fra 970.000 m³ i 1965/66 til ca. 850.000 m³ årligt i gennemsnit i perioden 1969–79. Efter B6 beregnes årlig gennemsnitlig

	Jylland	Øerne	Hele landet
1965/66	296	674	970
1969-79, A5	298	549	847
1969-79, B6	321	591	912

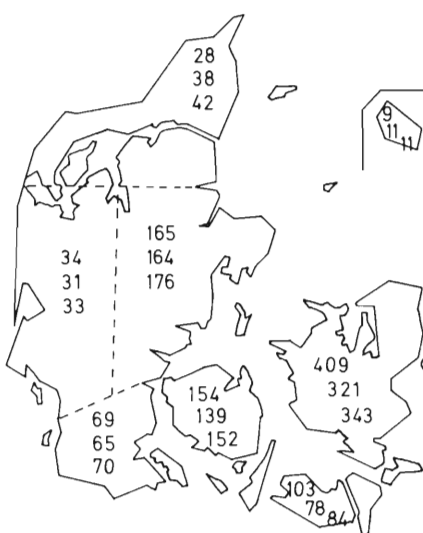

Fig. 3: Årlig løvtræhugst i 1.000 m³ fordelt til landsdele.

Hugståret 1965/66: »Skove og plantager 1965« 1969-79: Forventet gennemsnitlig hugst i perioden, beregnet ved anvendelse af hhv. foryngelsesplan A5 og B6. Hugsttal er på kortet anført i samme rækkefølge som i tabellen.

løvtræhugst i hele landet til 912.000 m³.

Fig. 4 viser, at der for nåletræhugsten, beregnet ud fra foryngelsesplan A5, kan forventes et ret stort fald på Lolland-Falster, Bornholm og i Sønderjylland og mindre fald på Sjælland og Fyn, medens der overalt i resten af landet må forventes en stigende hugst i nåletræ i forhold til 1965/66 hugsten, – kraftigst i Øst- og Vestjylland. Stormfaldene 1967–68 trænger således også igennem i nåletræhugsterne i de sydøstlige landsdele, hvilket imidlertid opvejes af den stigende hugst i resten af Jylland således, at der for landet som helhed må regnes med en stigning i nåletræhugsten i perioden 1969–79 i forhold til 1965/66 hugsten.

Hvad nåletræhugsterne angår, vil der især være grund til at sætte et spørgsmålstegn ved faldet i hugsten på Bornholm. Her, som for løvtræets vedkommende i Nordjylland, viser vanskelighederne ved opsplnitning på meget små landsdelsenheder sig.

	Jylland	Øerne	Hele landet
1965/66	662	341	1.003
1969-79, A5	772	296	1.068
1969-79, B6	831	312	1.143

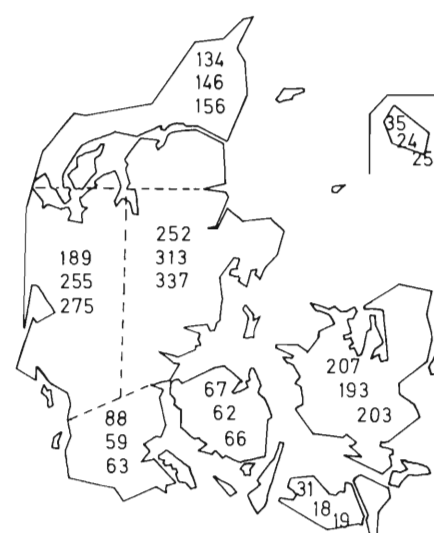

Fig. 4: Årlig nåletræhugst i 1.000 m³ fordelt til landsdele.

Hugståret 1965/66: »Skove og plantager 1965« 1969-79: Forventet gennemsnitlig hugst i perioden, beregnet ved anvendelse af hhv. foryngelsesplan A5 og B6. Hugsttal er på kortet anført i samme rækkefølge som i tabellen.

For hele landet beregnes nåletræhugsten efter A5 foryngelsesplanen at stige fra ca. 1.000.000 m³ i hugståret 1965/66 til ca. 1.070.000 m³ årlig i perioden 1969–79. Anvendes foryngelsesplan B6, beregnes der en yderligere stigning til ca. 1.140.000 m³ årlig i tiårsperioden 1969–79.

Ved årsmødet i Danske Forstkandidaters Forening fremlagdes sortimentsfordeling for hhv. bøge- og granhugst i skove større end 50 ha. Da det sikkert vil være muligt inden længe at foretage en beregning med anvendelse af nyere sortimentsforhold, bringes denne del af prognoseudsagnene ikke her.

Vurdering:

Som omtalt i indledningen betragtedes foryngelsesplanen A5 oprindeligt som primær i forhold til B6 alternativet. Ved en helhedsvurdering af prognoseresultaterne synes det rimeligt at opretholde denne præference for løvtræhugstens vedkommende, medens der ved vurdering af nåletræhugsten er flere faktorer, der taler for sandsynligheden af at opnå en nåletræhugst som beregnet ved anvendelse af foryngelsesplan B6, – eller sagt på en anden måde: det synes umiddelbart lettere at forestille sig en hugststigning fra A5-resultatet til B6-resultatet for nåletræets vedkommende end for løvtræ.

I fig. 5 vises den virkelige stedfundne hugst 1959–69, professor P. Moltensens prognosetal for samme tidsrum samt de her fremlagte prognoseresultater for tiårsperioden 1969–79.

Sammenligning af kurveforløb for nåletræ i fig. 5 giver ikke grund til at antage det for særlig usandsynligt, at der på landsbasis i gennemsnit for perioden 1969–79 vil blive hugget de efter foryngelsesplan B6 beregnede 1.143.000 m³ nåletræ årlig. Til støtte herfor kan anføres, at prognoseberegningerne selv efter en B6-hugst viser betydelig større stående masse i nåletræ ved periodens slutning end ved periodens begyndelse. Dette hænger naturligvis sammen med aldersklassfordelingen for nåletræarealet, der – modsat f.eks. bøgearealets aldersklassfordeling – viser betydelig overvægt i den yngre del af aldersklassespektret, men det er dog meget tænkeligt, at gode anvendelsesmuligheder for og

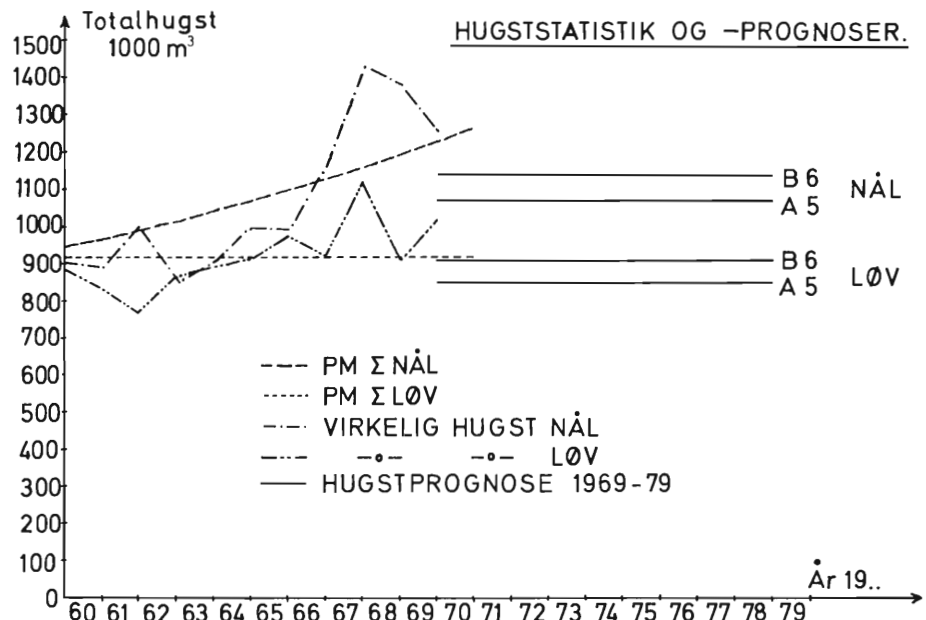

Fig. 5: Hugststatistik og -prognoser.

Sammendrag til hovedgrupperne løv- og nåletræ af: Virkelig hugst 1959-69, prognose for samme tidsrum udarbejdet af professor P. Moltensen samt forventet gennemsnitlig årlig hugst i perioden 1969-79 beregnet ved anvendelse af foryngelsesplaner hhv. A5 og B6.

efterspørgslen efter mindre og mellem-dimensioner vil kunne bringe »ekstraordinære« tyndingshugster frem i de kommende år. Spånpladeindustriens betydelige ekspansionsplaner samt den efterhånden ret kraftige opbygning af savværkskapacitet baseret på reduktionsanlæg kan – evt i forbindelse med nogen ændring af udhugningspraksis – få betydelig indflydelse i denne retning.

Usikkerheder:

Til en prognose knytter der sig nødvendigvis usikkerheder. Det kan dog være af betydning at gøre sig klart, hvori usikkerhederne består. Der kan skelnes mellem følgende tre typer:

1) Specielt må opmærksomheden her henledes på, at der i det primære grundmateriale for skove over 50 ha som hovedregel ikke oplyses noget om blandingsbevoksninger eller overstandermasse. Beregningsteknisk er der derfor overalt regnet med rene bevoksninger, hvilket medfører en usikkerhed – formentlig dog af beskeden størrelse. Hertil kommer den generelle usikkerhed på oplysningsangivelser og deres fortolkning.

2) Tilvækstoversigterne er anvendt til fastlæggelse af begyndelses- og slutvedmassen samt tilvæksten. Tilvækstoversigternes tal er som før omtalt korrigeret, hvorved der er søgt taget hensyn til senere afprøvninger af tilvækstoversigterne, spredte stormfald

m.v. Korrektionens størrelse er imidlertid usikker, da der ikke er foretaget målinger til støtte for den.

3) Den største usikkerhed knytter sig imidlertid til de forudsætninger vedrørende fremtiden, der ligger til grund for prognosen – og det vil især sige forudsætningerne vedrørende »tilstræbte« vedmasser (og dermed tyndingshugst) og forudsætningerne vedrørende foryngelserne. Hvad der virkelig vil ske i de 10 år, afhænger af en række økonomiske, afsætningsmæssige, politiske og andre faktorer, der tilføjer generelle usikkerheder. F.eks.: hvad vil evt. oprettelse af en skovkontoordning betyde for råtræudbuddet?

Idet nærværende materiale er udarbejdet som led i et licentiatstudium, finder jeg det naturligt at anføre, at arbejdet fortsættes. Under foregående afsnit om usikkerheder er fremdraget en del forhold, som kræver nøjere undersøgelse og verificering, ligesom der tidligere er nævnt åbentstående spørgsmål om f. eks. sortimentsfordeling. Yderligere anser jeg det for ønskeligt at søge gennemført en jorlængelse af prognoseperioden til f. eks. 20 år. Andre planer kunne nævnes, og jeg vil af hensyn til det fortsatte arbejde være taknemmelig for modtagelse såvel af vurderinger af det her fremlagte materiale som af synspunkter vedrørende arbejdets videreførelse.

V.G.K.

I JYLLAND kan man tilsyneladende kun kvalificere sig som skovrideremne, hvis man tangerer 2 meter i højden, hvilket automatisk forléner én med autoritet i omgangen med sine medmennesker. Åbenbart er man frit stillet med hensyn til skæg/ikke skæg, men grå bakkenbarter, urokkelig ro, en tilsødet majspipe, gummistøvler, lodenfrakke og en grøn VW er uundværlige rekvisitter. Jeg siger: i Jylland!

Måske ansætter man dem i dén størrelses-forordning, for at de skal kunne sige »Nej« med stor vægt og alarmerende få pauser. Jeg mener, var sådan en sag ikke et kæmpebrød, gik han jo i ret konstant livsfare.

Skovfogeder er gennemgående mere overkommelige, måske med undtagelse af ham med de farserede fasaner, som ligner en -rider til forveksling. Alligevel må de, som stand, betragtes som et kært og nødvendigt onde selv i et miniskovbrug som vort. Man kan udmærket blive deprimeret af den halvårslige inspektionsrunde. Som nu forleden . . .

★

Selvfølgerlig plantede vi alt for mange træer, da vi flyttede ned til søbredden for en 12–13 år siden. Men dels var det væsentligt at holde lidt igen på jorden, som havde udtalte flyvske tilbøjeligheder, så snart vindstyrken nærmede sig 2–3 stykker. Dels fik vi – også af Hedeselskabet – det indtryk, at det var ligesom at sætte penge i banken. Faktisk bedre! Og under alle omstændigheder betydeligt mere underholdende. At man så i løbet af ganske få år ender med at have frygtelige kvaler med at få stammet op, lagt ned og plantet under, er en helt anden sag. Men at det skal stå så ringe til, som éns skovrider uden blusel vandrer rundt og påstår . . . Han lyder som en Heiberg'sk vaudeville: »Næh, I kan sør'me ikke få en eneste Normaniana-plante i år. Nej, jeg kan sgu' ikke afsætte så meget som en op-tændingspind af alt det gavntræ, I møjsommeligt har slæbt ud af skoven i vinter. Næh, det kan komme til at knibe med juletræer. Nej, pejsebrænde-problemet må I selv ligge og rode med. Næh, I kan desværre ikke fortsætte med jagen på nabostykket som sædvanlig; det er der en københavnsk direktør, der har snuppet for 300 kr. mere. Nej, de Con-torta er dødens mølædte . . . og iøvrigt er de 1500 år om at producere bare 1 cm's muld!«.

»Skovbrug er ikke lukrativt«, fortsætter han optimistisk over frokostbordet, »nyd I bare at mase med det hele, så længe I kan få råd og så længe skattevæsenet er indstillet på at betale underskuddet«.

Symposium

Samarbejdet mellem skovbruget og den træforbrugende industri vil blive diskuteret ved et symposium, som afholdes i Helsinki i dagene 23.–27. maj d.å.

Symposiet arrangeres af »The Timber Committee of the United Nations Economic Commission«, Geneve, Sveits. Mødet vil give forst- og savværksfolk fra en række lande lejlighed til at udveksle synspunkter. P.H.

FAO

Mogens Andersen, Scientific Coordinator, Forestry Department, FAO, Rom, er fratrukket sin stilling ved udgangen af januar 1972 efter at have nået den for FAO's faste personale gældende aldersgrænse (62 år).

Mogens Andersen forbliver boende i Italien og kan fremdeles kontaktes gennem FAO's Forestry Department, eller privat: Via Ambrogio Traversari 62, 00152 Rom.

ELMIA-messen

Den XII ELMIA-messe i Jönköping finder i år sted i dagene 8.–13. juni. Det ene år afholdes jordbrugsmesse, og det andet år afholdes skovbrugsmesse; i år afholdes jordbrugsmesse, og den er mere omfattende end nogen af sine forgængere.

»Jamen«, si'r man mat, »jamen skal vi da bare evindeligt pukke som vilde dyr og rydde op efter alle de skovsvin, som hæmningsløst smider alle deres modbydelige madrester langs vejen, mens vi venter på at blive eksproprieret som grønt område? Vi troede naivt, at vi grundlagde et dynasti for vore børn, og vi skulle tulle rundt og mimre, mens de næste generationer høstede frugten af al vor møje«.

★

»Ha«, siger han, »din uforbederlige klorofyl-romantiker. Du bli'r klogere!« Men dér ta'r han måske alligevel fejl, for nu spænder vi skiene på og splintrer over på den modsatte side af søen – isen bør kunne bære – så vi på afstand kan se, hvor ufattelig smukt her er. Og når vi kommer hjem med buldrende røde kinder og rindende øjne og værkende lår-muskler, tænder vi op i pejsen med hjemmeavlet birkebrænde og blæser hans ked-sommelige økonomi en enorm hatfuld og glæder os over dette specielle skov-brugs små bierhverv. Gerd Bendt.

Narkoman helbredt ved skovarbejde

Den kommunale udskrivning til skovarbejde omkring Vejle har for en 19-årig ung mand fra Vejle-området formået, hvad seks ophold på autoriserede afvænningscentre ikke kunne klare, meddeler BT d. 23.2. 1972.

Siden sit 16. år har han været stiknarkoman; han var efterhånden op-givet af sig selv og andre.

Efter kun godt 1 måneds arbejde i skoven erklærede den unge mand, at han aldrig tidligere i sit liv har været så glad og tilfreds. Den friske luft, det hårde arbejde og det gode kammeratskab i skoven har sammen med glæden til at tjene penge givet ham styrken, der skal til.

Formand i skoven, E. Ellemann Nielsen udtaler, at den unge mand ikke er det første eksempel på, at skovarbejde har stor gavnlig virkning. »Vi har haft adskillige der har fået viljen og kræfterne til at blive stoffrie«.

Statens forstlige Forsøgsvæsen

Afdelingsleder *Ebbe C. L. Løfting*, Statens forstlige Forsøgsvæsens afdeling for hede- og klitskovbrug, er meddelt afsked på grund af alder ved udgangen af marts måned 1972.

25 års jubilæum

E. Siegumfeldt har den 1. april d.å. været skovrider for Vejle Kommunes skovdistrikt i 25 år.

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

Lektor, lic. agro *P. Brunn Madsen* er beskikket som lektor i skovbrugets planlægningslære for 3 år fra den 1. februar 1972 at regne.

D.F.F. bliver 75 år

Danske Forstkandidaters Forening har 75-års jubilæum den 3. april 1972. Begivenheden markeres ved en festlighed lørdag den 8. april for foreningens medlemmer. »Skoven« ønsker tillykke og bringer i maj måned en jubilæumsartikel.

NORDISK SAMARBEJDE

Fhv. udenrigsminister Poul Hartling (V) har sammen med de to svenske medlemmer af Nordisk råd foreslået regeringerne at virke for et øget nordisk samarbejde inden for den højere uddannelse af skovbrugsstuderende. Forslagsstillerne mener, at grunduddannelsen bør foregå i de enkelte lande, mens den videre specialiserede uddannelse i stort omfang bør samordnes

KLARERE REGLER

Nu bliver det forbudt at klippe grangrene i statsskovene og klitplantagerne. Til gengæld gives et friere forhold for publikum på flere områder. Dette fremgår af landbrugsministeriets udkast, som fra 1. april i år skal gælde færdsel og ophold i offentlige skove.

Med et nyt sæt »almindelige bestemmelser« agter ministeriet at revidere et reglement, som stammer fra 1939. Det bliver på mange områder klarere for publikum, hvad man har lov til i de offentligt ejede skove, og frem for alt stemmer reglementet bedre overens med den naturfredningslov, der trådte i kraft i 1969.

Om hundes færdsel gælder fortsat, at de skal føres i snor, men enkelte steder gives en særlig tilladelse til at slippe hunden løs. Også ridning og cykling i skovene bliver der klarere regler for, og selve adgangen til de åbne skovområder må kun finde sted ad offentlig vej eller sti, og man må ikke betrede eller passere stengærder, jordvolde og hegn. Ophold inden for 50 meter fra beboede bygninger er forbudt.

(- Aalborg Stiftstidende).

OLDTIDSBÅD

Fire unge har siden nytårsdag arbejdet inde i krattet i Charlottenlund Skov, og to timer daglig lyder klang af økser. De fire unge er i færd med at udhule en egestamme - et offer for en af de sidste storme. Stammen skal inden sommerferien være forvandlet til en båd,

en ege, som dem, der blev benyttet på søer og vandløb i Oldtiden. Egen skal stå sin prøve på Susåen, og fremdrivningsmidlet bliver håndkraft.

(- Berlingske Tidende).

MINDESMÆRKE

En skov på 10.000 træer blev den 7. februar d.å. indviet i Israel til minde om afdøde overrabbiner, dr. Marcus Melchior. Skoven ligger ved Eytanim, 16 km vest for Jerusalem, nær Christian X's hospital, som ved dansk hjælp blev stiftet for 20 år siden. I Israel findes der flere skove med navne efter betydelige danske mænd såsom kong Christian d. X, kong Frederik d. IX og Niels Bohr.

DYRE SKOVSVIN

Ved et fællesmøde i Thorning og Omegns Jagtforening og Thorning Foredragsforening fortalte skovrider Kjeld Ladefoged, Århus, blandt andet i sit foredrag om udviklingen af vore skove fra istiden og op til dage, at skader og oprydning efter skovsvin koster ca. 3 mill. kr. om året.

REN SKOV

Selvfølgelig må man ikke kaste papir fra sig i skoven, men hvor skal man gøre af

det, hvis der mangler papirkurve?

Firmaet Wind i Kolding har fremstillet en renovationskasse udført af 3/4 x 4" fyrretræ, som er høvlet en side i samme tykkelse. Begge kanter er høvlet i ens bredde med affasede hjørner mens den udvendige sides overflade er ru. Træet er saltryk-impregneret, og i en endnu mere stabil udgave desuden indfarvet med jord- eller kontrastfarver i gorilac-plus. Furene er limet og sammen-spændt med en 1/4" brædebolte. Hjørnesamlingerne er udført med skilbare beslag. Kassen er 150 cm høj, idet den nederste halve meter skal graves ned i jorden. (Forsidebilledet i dette nummer viser renovationskassen anbragt i skovmiljø). Som indsats i kasserne anvendes polyethylenposer. Udformningen af kasserne er sket med hensyntagen til placeringen i naturen. De skæmmer bestemt ikke, og der er god brug for dem overalt.

ALARM FRA FARUM

Landets ældste bytræ, bylinden i Farum, er ved at gå ud. Den stærke saltning af vejene ved vintertide bliver måske døden for den gamle lind. Den er ingen årsunge og har muligvis i århundreder været samlingsmærke for bylaugsmøder. Hør blot,

hvad sprogforskeren og forfatteren Chr. Molbech skrev om Farum og træet efter et besøg for 162 år siden: Landbyen er ret smuk og har adskillige bygninger, der ere mere end bønderhuse. Men den største mærkværdighed i mine øjne er en ærværdig, majestætisk Lind af overordentlig størrelse, der pryder dens gadestævne. - Træet måler 6 meter i omkreds, og selve stammen er formentlig ikke vokset væsentligt, siden Molbech så den i 1810. Man mener, at linden er plantet for mindst 350 år siden. Den er fredet - men det hindrer ikke vejsaltet i at kvæle den.

SKOVBRANDE

Syd- og Mellemitalien har i denne sommer, hvor der i ti uger ikke faldt regn, været hærget af skovbrande. Som en følge heraf har man i Italien nøje overvejet skovbrugets stilling og er kommet frem til, at i løbet af 50 år vil der ikke være skov tilbage, hvis der ikke foretages drastiske indgreb.

Siden 1965 har man i Italien gennemsnitligt pr. år tilplantet 20.000 ha, medens modsætningsvis i f. eks. 1970 37.000 ha blev ødelagt af skovbrande. Hovedårsagen til de italienske skoves forsvinden tilskrives den øgede turisme,

Lektion i skovøkonomi, hvis vi får en fælles nordisk skovhøjskole. (Tak til Skogen!)

Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd

Selv om det ikke lykkedes at etablere et Nordek, fastholdes og øges det nordiske samarbejde stadigt. Dette gælder også inden for Nordisk Skovunion, der rummer adskillige udvalg og arbejdsgrupper, som dækker forskellige fagområder.

Med hensyn til fremskaffelse og produktion af frø og planter har de nordiske lande adskillige fælles interesser og problemer. På en konference i Stockholm drøftedes i 1967 behovet og mulighederne for at etablere et nærmere samarbejde på dette område. Efter flere uformelle møder etableredes Frø- og Planterådet i efteråret 1970.

Det er Frø- og Planterådets opgave at søge at forbedre skovbrugets frø- og planteforsyning i de nordiske lande ved, at

- 1) følge det nordiske samarbejde og tage initiativ til et udvidet samarbejde med hensyn til såvel tekniske som administrative spørgsmål,
- 2) følge den nordiske forskning inden for fagområdet samt, hvor det findes nødvendigt, tage initiativ til at opgaver tages op på forsøgsbasis,
- 3) formidle information mellem de nordiske lande,
- 4) bidrage til fællesuddannelse samt konferencer og ekskursioner,
- 5) arbejde for og, hvor det er nødvendigt, sikre fælles optræden fra de nordiske lande i internationale spørgsmål f. eks. overfor Fællesmarkedet, O.E.C.D. m. v.

Man har lagt vægt på at opbygge Rådet så enkelt som muligt. Rådet består af 8 medlemmer, nemlig 2 fra hver af de nordiske lande, udpeget af Nordisk Skovunions repræsentantskab for en periode på 4 år. Danmark er repræsenteret ved planteskolebestyrer I. Nyholm, Hedeselskabets Centralplanteskole og skovrider H. Barner, Statskovenes Planteavlstation.

Møder afholdes 1–2 gange om året alt efter behov. Sekretariatet er henlagt til Skogsstyrelsen i Stockholm.

Overblik og samarbejde

Rådet har foreløbig skaffet sig overblik over rent praktiske ting, som det årlige frø- og plantebehov inden for de nordiske lande, samt i hvor vid udstrækning de nordiske lande kan anvende samme nordiske frøkilder eller provenienser. Endvidere er man i høj grad interesseret i samarbejde med hensyn til at finde egnede importområder samt at koordinere frøforsyningen fra sådanne. I denne forbindelse kan det anføres, at Sverige har gennemført et særdeles værdifuldt arbejde ved at gennemgå store skovområder i såvel Polen som Tjekkosllovakiet, hvor man har udtaget de bevoksninger, som man mener er mest velegnede som frøkilder fremover. Dette arbejde er i år fulgt op ved koordinerede opkøb af granfrø i Tjekkosllovakiet.

Endvidere søger man at få et overblik over eventuelt overskud eller underskud på frø og planter af provenienser, som kan være af interesse for andre af de nordiske lande.

Endelig skal anføres, at der planlægges fælles kurser med hensyn til frøindsamlingsteknik, planteskoleteknik og herunder ikke mindst anvendelse af nye metoder for plantetiltrækning. Endvidere er planlagt et møde for diskussion og demonstration af regler for godkendelse af bevoksninger til frøavl.

For O.E.C.D.'s arbejde med at udvikle et system for herkomstkontrol har det været af største betydning, at man inden for Norden havde et forum for diskussion af disse spørgsmål.

Som eksempel på Frø- og Planterådets arbejde kan yderligere anføres, at Frø- og Planterådet i november 1971 på »Rolighed« gennemførte et 4-dages kursus vedrørende de problemer, der knytter sig til frø- og kogleindsamling, nemlig planlægning, rekruttering af mandskab, udstyr til klatring, sikkerhedsbestemmelser m. v. I kurset deltog ca. 6 fra hver af de nordiske lande, herunder også repræsentanter for det mandskab, der arbejder med kogleindsamling i praksis. Man gennemgik

her erfaringer med organisation af kogleindsamlingshold samt rekruttering og uddannelse af kogleplukkere. Endvidere gennemgik man de forskellige landes systemer for kontrol med kogleindsamling og frøbehandling.

Sikring ved klatring

Et væsentligt punkt under konferencen var sikkerhedsbestemmelser ved klatring. Ved demonstrationer vistes de forskellige landes udstyr og materiel, og det lykkedes herigennem at finde frem til et udstyr, som alle kunne gå ind for, og som man nu har til afprøvnings i de nordiske lande.

Endvidere drøftede man det allerede eksisterende samarbejde med udlån af koglehold fra det ene nordiske land til det andet.

Som bekendt har Planteavlstationen i en årrække arbejdet med indsamling af kogler ved klatring i stående træer. Specialtrænet mandskab har i en årrække ydet en fortrinlig indsats, hvorved det er lykkedes at holde dansk skovbrug forsynet med frø fra udvalgte bevoksninger af flere af de vigtigste nåletræarter.

I mange lande har man imidlertid ikke en tilsvarende organisation, ligesom forholdene er betydeligt vanskeligere såvel transportmæssigt som på anden måde. Efterhånden, som moderne maskiner anvendes i stadig videre udstrækning i forbindelse med skovningsoperationer, bliver det vanskeligt for ikke at sige umuligt at foretage kogleindsamling i forbindelse med de almindelige hugster.

Tree-Shaker

Man har derfor i en årrække søgt efter metoder, der ville muliggøre, at man kunne få koglerne ned fra de stående træer, uden at det var nødvendigt at klatre i disse. I U.S.A. er udviklet en såkaldt Tree-Shaker. Princippet er, at der påmonteres traktoren et aggregat med en svingarm, der ender i en klo, som spændes omkring stammen, hvorefter man ved en særlig anordning kan udsætte træet for meget fine vibrationer. I U.S.A. og enkelte andre lande har man i nogle år arbejdet med denne metode, der er velegnet for flere træarter. Den amerikanske Tree-Shaker er imidlertid temmelig tung og uhan-

dig for vore forhold og endvidere meget kostbar. Firmaet H. C. Schaumann & Sønner i Vejstrup på Fyn har nu konstrueret en dansk model af Tree-Shakeren. Denne model er udviklet til nedrykning af kirsebær i plantager. I forbindelse med kurset blev denne model demonstreret i rødgran. Forsøgene faldt så heldigt ud, at man fandt det rimeligt at arbejde videre med metoden.

Den danske Tree-Shaker er herefter blevet ændret på forskellige måder. Svensk skovbrug har netop købt et eksemplar der i øjeblikket prøvekøres i forbindelse med indsamling af granfrø i Tjekkoslovakiet. Formentlig vil rysteaggregatet, der kan påmonteres enhver traktor, kunne anvendes til almindelig gran, sitkagran og douglas, ligesom vi er overbeviste om, at den vil være særdeles anvendelig til nedrykning af bøgeolden. Såfremt Tree-Shakeren kan anvendes i større skala, vil det muliggøre en revolution af indsamlingsteknikken og være et positivt resultat af nordisk samarbejde.

H. Barner

ECE studierejse

I tiden 25/6–1/7 1972 har Deutsche Gesellschaft für Holzforschung, 8 München 90, Meichelbeckstrasse 28, for ECE's tømmerkomité tilrettelagt en studierejse med følgende emne: Hugst, transport og udnyttelse af småt og stort træ i Bayern og Baden-Württemberg. Der besøges skove, transportanlæg, fabrikker og faglig skole. Rejsen begynder i München og slutter i Bad Dürrenheim nær Donaueschingen. Pris pr. deltager DM 720, som dækker: kost og overnatning 6 nætter i 2-sengs værelser m. bad på 1. kl. hoteller, busbefordring under selve turen, førere og tolke, betjening og skat; men dækker ikke: ekstra udgift DM 90 til enkeltværelse i de 6 nætter og ej heller til særprogram for damer DM 90. Anmeldelse skal ske senest 31. marts 1972 til ovenst. adresse (DGHF) med kopi til ECE's tømmerkomité i Geneve på blanketter, som kan fås i direktoratet for statsskovbruget, og samtidig skal af den samlede afgift til DGHF betales DM 150, som ikke kan ventes tilbage ved evt. afbestilling.

H. Frølund.

Svenske arbejdsløse på kulturarbejder

Beskæftigelses-foranstaltninger i Skåne

Af skovrider E. TOLSTRUP

I Sverige har man i de senere år opbygget et system for beskæftigelse af forskellige grupper, der enten af behandlingsmæssige grunde eller på grund af manglende beskæftigelsesmulighed ikke har kunnet finde noget arbejde.

Administrationen af dette henhører under Länsarbetsnämnden og Arbetsmarknadsstyrelsen – AMS –, der fordele disse arbejdere til forskellige kategorier af arbejde såsom natur- og landskabspleje, vejvæsenets vedligeholdelse af rabatter og parkeringspladser, vedligeholdelse af fortidsminder samt det, der særligt interesserer os: beskæftigelse ved forskellige kulturarbejder i skoven.

Administrationen af disse kulturarbejder forestås af Skogvårdsstyrelsen i länet. Vi har her talt med länsjägmästare Eriksson i Lund, der fortæller, at man for tiden i Södra Skåne beskæftiger ca. 25 arbejdspladser med ca. 150 henviste arbejdere.

Den daglige ledelse af arbejdet har 2 skovfogeduddannede assistenter ved Skogvårdsstyrelsen, som aftaler beskæftigelsen med skovejerne og fastsætter, hvad den normale betaling for disse arbejder ville være. Da man fra statens side betragter disse beskæftigelsesforanstaltninger som værende af pædagogisk og helbredende virkning, betaler staten gennem AMS de 25 % af omkostningen. Bliver f. eks. et kul-

urarbejde vurderet til at skulle koste 400 kr., betaler skovejeren de 300 kr., medens resten betales af staten. Der udfærdiges en kontrakt ved hvert arbejde mellem skovejeren og Skogvårdsstyrelsen.

Ikke over 10 kv.m.

I skovene må de anviste arbejdere beskæftiges med plantning, slåning i kulturer, udrensning og den 1. udhugning, såfremt der ikke falder over 10 m³ gavntre pr. ha. Altså arbejdsområder, hvor man ikke konkurrerer med de arbejdsområder, der ellers ville blive udført af skovarbejdere; med mindre der ikke er tilstrækkelig tilgang af skovarbejdere på stedet.

Arbejderne betales med en timeløn, der p.t. er 10,83 kr. pr. time, men en del af arbejderne udføres også på akkord.

Der beskæftiges som nævnt i Malmöhus län ca. 25 hold med 6–7 arbejdere i hvert. Holdene ledes af en arbejdsformand, der samtidig fører den folkevognsbuss, der benyttes til at bringe holdet til og fra arbejde. Den største kørselsafstand er i reglen 30 km fra hjemstedet.

Hvem bliver hjulpet?

For tiden beskæftiges følgende kategorier af henviste arbejdere:

- 7 hold erhvervshæmmende,
- 4 hold spritbilister,
- 2 hold kriminelle under resocialisering,
- 8 hold ældre arbejdskraft, der ikke kan finde andet arbejde,
- 2 hold unge, der endnu ikke har fundet et erhverv,
- 1 hold kvinder.

I årsberetningen for Skogvårdsstyrelsen i Malmöhus län oplyses beskæftigelsesomfanget for 1970/71.

Virksomhedsgren	Antal dage	AMS-bidrag	Skovejerens andel
Skovpleje	11.614	1.099.891 kr.	537.503 kr.
Landskabspleje	8.291	1.276.812 kr.	
Pleje af fortidsminder	1.495	183.315 kr.	
Ialt	21.400	2.560.018 kr.	537.503 kr.

Udtynding af skov ..... 1.766 m³
 Plantning af kulturer ..... 446 ha
 Under landskabsplejen er plantet 64 ha med bøg.

Skovplejen har omfattet:
 Kulturpleje ..... 251 ha
 Udrensning i ung skov ..... 276 ha
 og 4.777 m³

14 glade damer

I Domänposten (1971 nr. 9), der er organ for alle de ansatte under det svenske statskovbrug, omtales, at man i dag beskæftiger 650 arbejdere med beredskabsarbejder, i 1970/71 for 21 mill .kr., og at man har projekter klar om yderligere beredskabsarbejder med anlæg af veje og såkaldte »fritidsveje«. En særlig omtale får et hold på 14 kvinder fra Nordsverige, der i samarbejde med skogvårdsstyrelsen i juni måned er blevet uddannet til at foretage udrensning af unge kulturer og bevoksninger med en kratrydningsmotorsav. Kvinderne, der tidligere har været beskæftiget på fabrik og kontor m.m., har udtrykt deres glæde over at have fået anvist dette arbejde, og de trives godt i det nye miljø og vil fortsætte med arbejdet indtil sneen kommer.

Under den sidste tids diskussion om beskæftigelsen af arbejdsløse bygningsarbejdere bl. a. med reparationsarbejder på vore slotte, kan der her også henvises til den beskæftigelsesmulighed, der findes her i landet i pleje af skovenes unge bevoksninger.

Den stadige stigning af arbejdslosheden og den langt mindre stigning af salgsprisen har bragt mange af de små skoveffekter i den situation, at det ikke kan betale sig at aflægge disse, fordi arbejdslosheden er blevet større end salgsprisen. Dette er til skade for den senere udvikling af disse bevoksninger, og kunne man derfor sætte sådanne arbejder i gang som beskæftigelsesforanstaltninger – på samme måde som i Sverige – ville skovbruget her kunne støttes på en måde, som det trænger stærkt til, samtidig med at de beskæftigede, enten det er arbejdsløse eller folk, der af resocialiserings- eller terapeutiske grunde sættes til at arbejde i skovene, vil kunne vende tilbage til beskæftigelsen mere friske og sunde, end hvis de i samme tidsrum blot havde fået udbetalt en understøttelse eller havde været anbragt ubeskæftigede på en eller anden institution.

Her i landet har Statsskovbruget iværksat beskæftigelsesforanstaltninger på Bornholm bl. a. ved naturfredningsarbejder samt nord for Limfjorden i de områder, der tidligere hørte under Klitvæsenet.

E. T.

Lempelse i landbrugspligten er i plantningens favør

Der sket ændringer i loven om landbrugs-ejendomme. Medens loven som hidtil rummer mulighed for ophævelse af landbrugspligten på en landbrugsejendom eller på en del af den ved udstykning – når jorden gør den mindre egnet til jordbrugsbedrift – på betingelse af, at jorden tilplantes og pålægges fredskovspligt i henhold til skovlovens § 4, er der som noget nyt i bekendtgørelsens § 4 stk. 2 åbnet mulighed for, at en sådan tilplantning ikke ubetinget medfører pålæggelse af fredskovspligt og at ejendommen til gengæld for landbrugspligten kan pålægges forpligtelser, der bl. a. tager sigte på bevarelsen af landskabelige værdier.

De hidtidige indskrænkninger i lovens § 7, hvorefter tilplantning og anvendelse af jord til skovdrift – ud over dyrkning af gran til juletræer og lignende – ikke kunne anses for jordbrugsmæssig udnyttelse, er nu lempet, så ejeren kan tilplante en del af en landbrugsejendoms jorder til eget brug.

Flere af de nævnte ændringer rummer interessante perspektiver, og en nærmere redegørelse fra landbrugsministeriet om disse nye bestemmelser må derfor imødeses med betydelig interesse.

Det Danske Hedeselskab

Juletræer og pyntegrønt

Eksportørerne af juletræer og pyntegrønt har nu opgjort salget til eksport for 1970. Det blev på 14.003 tons til en værdi af ca. 12,8 mill. kr. Vesttyskland var den store kunde og aftog alene 11.911 tons til en værdi af 10,1 mill. kr. Skovlandet Sverige var også importør fra Danmark og aftog 1430 tons til en samlet værdi af 1,5 mill. kr. og kom derefter på andenpladsen blandt kunderne.

Dødsfald

Folketingsmand, gårdejer *Ejner Kristensen* er afgået ved døden i en alder af 67 år. Gårdejer E. Kristensen interesserede sig stærkt for skovbrugets forhold. Han var formand for Vejle amts skovdykningsforening, ligesom han indtil i sommer var formand for De samvirkende danske måskovforeninger. Grd. E. Kristiansen var et værdsat medlem af adskillige bestyrelser og udvalg og var således i en årrække medlem af Dansk Skovforenings bestyrelse, hvorfra han fratrådte i 1971. Hans venlige og elskværdige væsen samt hans store indsigt i mange forhold vil gøre ham savnet i vide kredse.

P.H.

Allgemeine Forst Zeitschrift

22. januar 1972 nr. 4:

Gedanken zur forstwissenschaftlichen Ausbildung. /A. Bonnemann.

Allgemeine Forst Zeitschrift

29. januar 1972 nr. 5:

Staatliche Forstwirtschaft und Landeshaushalt. /A. Henne og H. J. Weimann, Hess. Forsteinrichtungsanstalt, Giessen.

Allgemeine Forst Zeitschrift

5. februar 1972 nr. 6:

Standort und Einsatz von Grossmaschinen. /Dr. H. Ritter.
Ein neuer, vielseitig einsetzbarer Motor-Holzgreifer. /Dr. Ing. Günter Zemmrich, Peine.

Allgemeine Forst Zeitschrift

12. februar 1972 nr. 7:

Persiens skove. /Dr. Ebrahim Adeli, Teherans universitet.

Allgemeine Forst Zeitschrift

19. februar 1972 nr. 8:

Maschinenentastung und ihre Folgerungen für die Wald- und Werksentindung. /Prof. Dipl.-Ing. Dr. E. Pestal, Wien.

Det Danske Hedeselskab

15. februar 1972 nr. 2:

Et år i Panama som FAO-forstmand. /Forstfuldmægtig Finn A. Jensen, Hedeselskabet.

Norsk Skogbruk, januar 1972 nr. 2:

Undersøgelse af driftsudgifterne i skovbruget. /Norges statistiske centralbureau.
Det økologiske naturværn og forholdet til skovbruget. /Lic. agric. Ketil Kohmann.

Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen

januar 1972 nr. 1:

Rechtsgrundlagen zum Schutze der Wälder vor Beeinträchtigungen durch die Nationalstrassen. /G. Bloetzer.

Skogen, februar 1972 nr. 2:

Nordisk skoghögskola?
Rapport fra USA og Canada om udviklingen inden for skovindustrien. /Ingvar Ekholm.

Skovbrugstidende

15. februar 1972 nr. 3:

Skal lovende plantningsforsøg i Sydgrønland opgives? Artikel af Grønlands eneste skovfoged Poul Bjerge.

Sveriges Skogvårdsförbunds Tidskrift

Hft. 1, 1972.

Biologisk herbecidprövning för skogsbruket / Bitr. professor Ulf Barring. »Instruktion för skogsförnygning« ved Skoghögskolan har siden 1968 deltaget i en undersøgelsesrække, »biologisk värdeprövning av herbicider«. Denne artikel giver en kortfattet redegørelse for virksomhedens baggrund og organisation og eksempler på resultater.

Tidsskrift for Skogbruk, 1971 hft. IV:

Arvelig variasjon, utvalg og foredling av skogstrær. Noen prinsipper og muligheter for norsk skogbruk. /Jon Dietrichson. Forfatteren mener, at på lidt længere sigt vil arbejdet inden for skovforplantage-sektoren kunne give værdifulde resultater.

bagskraber

Tekniske data:

Bredde: 2000 mm
 Højde: 410 mm
 Vendbart skær: 150 x 13 mm
 Vægt: Standard 150 kg
 Super 305 kg

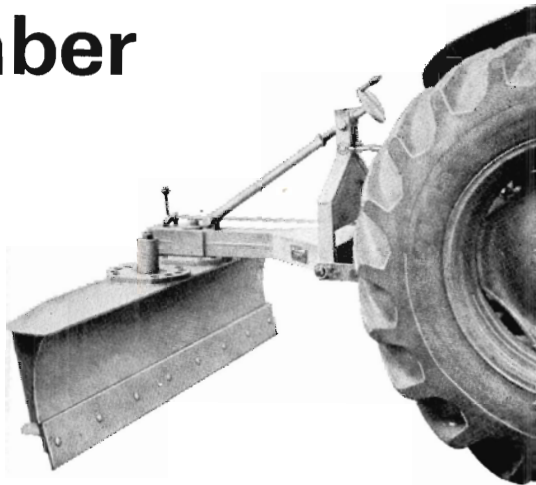
Model super kan sideforskydes
 450 mm

BAGSKRABEREN er fuldt drejelig (360°) og fastlåses i den ønskede stilling af en kraftig pæl.

BAGSKRABEREN kan påmonteres enhver traktor, der er forsynet med hydraulisk 3-punkts lift. Skraberkantens vinkel med jordoverfladen indstilles og reguleres med håndhjul fra førersædet.

Fabrik for vejmaskiner
 Helsingforsgade 6
 8200 Århus N
 Tlf. (06) 16 24 44

Repræsentant for Sjælland:
 J. Axel Pedersen
 Tlf. (01) 30 26 40
 Roskildevej 47 . Kbhvn. Valby

N LAIGAARD

Hvorfor drukne i arbejdet?
 Det kan undgås – også hos Dem.

Med venlig hilsen
Landbrugets EDB-Centraler

VEJMA planerblad

6 arbejdsstillinger

VEJMA
 Vejen Maskinfabrik A/S . Tlf. (05) 36 07 77

Ingen erstatning for åbning af de private skove

Ved dom af 21. oktober 1971 frikendte Østre Landsret Ministeriet for kulturelle Anliggender for et erstatningskrav på 60.000 kr. Sagen var anlagt af skov ejer, forstkandidat S. Plougheld, der havde ønsket ministeriet dømt til at betale for tab og gener ved åbningen af Søndersø skov som følge af naturfredningsloven af 1969. Nedenstående giver et kort referat af dommen.

Søndersø skov har indtil 1966 åben for publikums adgang, men generne blev på det tidspunkt så store, at skovejeren så sig nødsaget til at lukke hovedparten af skoven. Efter genåbningen af skoven med vedtagelse af naturfredningsloven af 1969 ansøgte skovejeren S. Plougheld fredningsnævnet for Fyns amts nordlige fredningskreds om tilladelse til at lukke den del af skoven, som havde været lukket siden 1966. Fredningsnævnet afslog imidlertid at give en sådan tilladelse, og denne afgørelse blev i juni 1971 stadfæstet af overfredningsnævnet.

Efter begæring fra sagsøgeren blev der i september 1970 foretaget syn og skøn, hvorved det blev anslået, at den i naturfredningsloven hjemlede adgang nedsatte ejendommens værdi i handel og vandel med ca. 60.000 kr.

Ved domsforhandlingerne i Landsretten anførte skovejeren, at forureningen af skoven nu var af større omfang end inden skovens lukning i 1966, idet det dog nu begrænsede sig til et bælte på ca. 50 m på hver side af offentlig vej. Til støtte for erstatningskravet anførtes ved domsforhandlingerne, at vel støttedes kravet om erstatning på ,at naturfredningslovens bestemmelser om almenhedens adgang til de private skove var i strid med grundlovens § 73, men at denne sag dog på afgørende vis adskilte sig fra tidligere sager om lovens grundlovsmæssighed, dels derved, at der alene krævedes erstatning, medens bestemmelsen om almenhedens adgang til skoven ikke ønskedes tilsidesat, dels derved at erstatning alene påstås, fordi

skovejeren lider et tab ved genåbning af skoven.

Overfor dette anførte Kulturministeriet, at adgangen til skoven fra gammel tid har været fri (D.L. 6-17-31), og at der først med mark- og vejfredsloven af 1953 er indføjet en bestemmelse, der hjemler private skovejere ret til at lukke skovene. Man anså derfor ikke den nu gennemførte lov for en beskæring af den private skovejers rettigheder, men en fastlæggelse af de skiftende grænser mellem den private ejers råden over for almenheden. At nogle rammes hårdere af loven end andre berettigede ikke til erstatning, når ejeren ikke mister nogen råden over sin ejendom. Hvad angik tabet, anførte den sagsøgte, at der ikke var godtgjort noget reelt økonomisk tab, og at skønsmændenes erklæring byggede på skovejerenes egne oplysninger.

Efter domsforhandlingerne udtalte retten, at de rettigheder, som almenheden havde opnået ved gennemførelsen af naturfredningslovens §§ 54-56 ikke indebar, at en del af ejerens råden blev frataget denne og overført til andre, men alene medførte et indgreb i ejerbeføjelsen af ringe intensitet. Retten fandt derfor, at man måtte give Kulturministeriet medhold i, at der forelå en almindelig regulering af ejendomsrettens grænser og henviste iøvrigt til skovejernes muligheder for at søge dispensation eller til at sælge til staten.

Østre Landsret har under samme dato ligeledes frifundet Kulturministeriet i en erstatningssag rejst af fru Kirsten Foged Larsen, Helene Kilde Badepension, Tisvilde. Fruen havde ønsket erstatning for den forringelse af badepensionen, som almenhedens adgang til hendes tidligere private badestrand havde forvoldt samt for de omkostninger med renholdelse af stranden, hun måtte afholde.

Landsrettens begrundelse for frifindelse svarer helt til den under omtalen af Søndersø skov anførte.

Ingen af dommene er anket.

F.G.

Skovløberhus eller lign.

Undertegnede søger skovløberhus eller evt. en lille gård.

Min kone og jeg vil til gengæld meget gerne arbejde i skoven, på gården og i haven. Vi laver kvalificeret tømrerarbejde, vi omgås let med dyr og vi holder af arbejdet med jorden og planterne.

Bertel Torne
c/o Olsen
Johan Ottosensvej 4
2000 Kbh. F.

Engesvang Spånpladefabrik

Er interesseret i køb af obligationer i poster på mellem 5.000 og 20.000 kr. ønskes.

Tilbud med priside til

billet mrk. »Spånpladefabrik«
c/o Dansk Skovforening

Pjecen om dyrkning af ILEX
til afskæring sendes gratis

Chr. Pedersens Planteskole
tlf. (09) 81 13 60, Bogense

32-årig skovfoged

søger stilling inden for skovbrug, træindustri eller lignende.

Har i 5^{1/2} år selvstændigt ledet løvtrædistrikt på 360 ha.

Kendskab til jagtvæsen haves.

Billet mrk. »Skovfoged«

Hans Buchreitz Imprægningsanstalt - Silkeborg

er køber af nåletræ til master.

Bemærk de for tiden høje priser.

Tlf. (06) 82 26 88

Aftentlf. (06) 82 25 65

Forsythia

Et af vores specialer er at betjene dyrkere af pyntegrønt. Vi tilbyder igen i år fine planter af Forsythia int. spectabilis.

E. Lund-Andersens planteskole

Vinde-Helsingø . 4281 Gørlev Sjll. . Tlf. (03) 55 91 86

Kunstig idyl i Aabenraa

Aabenraa Skovdistrikt har kunstigt fået lavet en stor sø i skoven ved Skedebjerg, og det giver masser af idyl og mange gode muligheder for skovens dyr. Dette dejlige sted ligger endnu godt gemt, men skovdistriktet har planer om at lave en rute forbi søen, så befolkningen i højere grad kan nyde den enestående natur. Den kunstige sø er et led i en planlagt landskabspleje i skovene ved Aabenraa, og man tænker ikke kun på menneskene, men også på dyrene. Især ænderne har længe trængt til et rigtigt tilflugtssted i skoven. –
Sønderjyden.

Storm over valnødderne

Valnøddeproduktionen i de tre vigtigste producentlande – Frankrig, Tyrkiet og Indien – faldt i 1971. For Frankrigs vedkommende blev høsten på ca. 21.000 tons, hvilket er 20 pct. mindre end i 1970. Årsagen til den mindre produktion er sygdomsangreb og stormfald. Under en kraftig auguststorm i Bordeaux-området blev 20.000 valnøddetræer ødelagt. Franskmandene regner med, at eksporten i 1970–71 vil løbe op i ca. 13.000 tons.

Effektivt Landbrug

Til traktorførere

Af HENNING MADSEN
Skovskolen

Pjecen med ovennævnte titel er netop nu udsendt i 3. reviderede udgave.

Bag udgivelsen af denne gratis publikation står Rådet for større Færdsels-sikkerhed og Landboorganisationernes Maskinudvalg.

Pjecen er særdeles aktuell såvel for maskinførere som for ledere i skov- og landbrug. Færdselslovens regler gælder på veje og pladser, der er offentlige, eller hvortil der kan komme anden trafik end virksomhedens egen. Arbejderbeskyttelsesloven pålægger som bekendt lederen et instruktions- og kontrolmæssigt ansvar samt maskinføreren et ansvar for at følge instruktion og vedligeholdelsesmæssige forskrifter. Pjecen beskæftiger sig ikke blot med lovmæssige regler for traktorens færdsel på offentlig vej, men også med praktiske retningslinier med udgangspunkt i kørsel med vogne og redskaber.

De traditionelle lygte- og refleksområder er behandlet gennem særdeles udmærkede farveillustrationer.

Traktorer og påhængsvogne eller påhængsredskaber til traktorer skal have lygter og reflekser.

Mottoet er: »Man må se faren for at undgå den,« – og man må indse, at risikoen for et færdselsuheld også er stor på de korte køreture. For at De selv kan se faren, må De have lygter, der klart belyser vejen fremefter, og De må have baglygter og reflekser, så andre kan se Dem i tide.

Ledige højskoleadjunkturer og kandidatstipendier

Ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole er nogle få højskoleadjunkturer og kandidatstipendier ledige til uddeling i løbet af efteråret 1972.

Angående de to kategorier af stipendier bemærkes følgende:

1. **Højskoleadjunkturerne** uddeles for et tidsrum af indtil 3 år til kandidater, der har vist udprægede evner for videnskabelig forskning inden for højskolens fagområder, herunder til tidligere kandidatstipendiat eller andre stipendiat, for at de pågældende kan få fornøden arbejdsro til at fuldføre doktordisputater eller lignende.

Der kan pålægges højskoleadjunkterne en begrænset undervisningsmæssig arbejdsbyrde, f.eks. afholdelse af 1 eller 2 ugentlige forelæsninger eller lignende inden for emner, der har nær tilknytning til deres særlige forskningsopgaver.

2. **Kandidatstipendierne** kan tildeles såvel kandidater, der netop har bestået eksamen, som kandidater, der i nogle år har været beskæftiget ved praktisk arbejde og som ønsker at komplettere deres uddannelse ved licentiatstudium eller ved selvstændigt forskningsarbejde inden for højskolens fagområder.

Såfremt det skønnes naturligt, kan det pålægges kandidatstipendiaterne i indtil 8 timer ugentlig at yde bistand ved undervisningen eller andet institutionsarbejde uden for det egentlige forskningsarbejde.

Kandidatstipendierne uddeles for 1 år med adgang til forlængelse for yderligere 1 år, eventuelt yderligere med 1/2 år og undtagelsesvis for 2 gange 1/2 år.

Forlængelse af kandidatstipendier, der udløber i perioden 1. juni 1972–30. november 1972 vil kun kunne finde sted efter ansøgning herom på særlige ansøgningsblanketter, der udleveres på højskolens administration. Ansøgningen skal være anbefalet af hovedfagslæreren og skal være højskolens administration i hænde senest den 1. april 1972.

Stipendiebeløbet udgør for begge kategorier af stipendier et beløb, der svarer til lønnen for en amanuensis ved højskolen (overenskomstlønnet eller i tjenestemandstillings), og fastsættes under hensyn til den pågældendes kandidatalder.

Anden lønnet beskæftigelse ved siden af stipendiet kan kun ske i begrænset omfang og kun efter forudgående tilladelse fra rektor.

Ansøgning om at komme i betragtning ved uddelingen af stipendierne affattes på ansøgningsblanketter, der udleveres på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles administration og indsendes inden den 1. april 1972 til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Bülowsvej 13, 1870 København V. Ansøgningen skal indeholde oplysninger om det tidspunkt til hvilket et stipendium tidligst kan tiltrædes.

SKOVKONSULENTEN

Skovtilsyn
Skovadministration
Planlægning
Vurdering
Driftsanalyser

Skovrider E. Tolstrup
Hedegrænsen 38, 2600 Glostrup
Tlf. (01) 96 10 69

Skovplanter – haveplanter

alle arter

Vi sender Dem gerne
prisliste og tilbud.

Hulkærhus planteskole

Telefon (06) 87 03 33 - Ans By

Alle kulturer er underkastet danske Planteskole-
Sundhedskontrol og Herkomstkontrollen.

Faxe Ladeplads savværk

Vi er interesseret i køb af savværkstømmer.
Kontant betaling.

Faxe Ladeplads savværk

E. Svendsen
4654 Faxe Ladeplads
Tlf. (03) 71 61 73

RASK SKOV SAVVÆRK

søger kontakt med skove, der er interesseret i faste leveringsaftaler om bygningstømmer.
Engangspartier har også interesse.

RASK SKOV SAVVÆRK

tlf. (05) 67 84 00
8763 Rask Mølle

De koncentrerede kvælstofgødninger

N
KALKAMMONSALPETER
UREA

to gødninger, som - pris og virkning taget i betragtning - er særdeles fordelagtige til en række afgrøder.

RENOVATION
I HARMONI
MED NATUREN

seks typer/fire farver
trykimpregneret fyr
galvaniserede bestag
standard sække/poser

information og salg
østergade 17
6000 kolding
telefon 05 52 82 88

wind

Dowpon* Granulat

**Dalapon i granulatform
til hæmning af græsvækst
i skovkulturer.**

Dowpon Granulat må kun anvendes til græshæmning i skove.

Dowpon Granulat bør foretrækkes i pyntegrøntkulturer.

Dowpon Granulat kan bl. a. anvendes i Nobilis, Douglas og Cypres.

Dowpon Granulat kan med fordel anvendes ved stor planteafstand, f. eks. som plet- eller rækkebehandling, på vanskeligt farbare arealer samt ved plantning i kvaskulturer m. v.

Det aktive stof, dalapon, optages både gennem blade og rødder — ved anvendelse af granulatet er det især rodoptagelsen, der er aktuel, og græsserne hæmmes derfor effektivt, når behandlingen udføres så tidligt, at græsserne endnu ikke er fremspiret.

* Varemærke registreret af The Dow Chemical Company.
Producent er Schering AG, Berlin/Bergkamen

Import: Josef Fuchs A/S
- Strandlodsvej 9 -
2300 København S.
Telefon (0127) AS 3737

A/S Grindsted Imprægneringsanstalt

er køber af nåletræ til master

Grindsted
tlf. (05) 320855*

Bøge-, Ege-, Aske-, Birke-
og Grankævler købes.

A/s Kagerup Trævarefabrik

Kagerup Stationsvej 59, 3200 Helsingør
Telefon: Helsingør 9

AKTIESELSKABET
ROLD SKOVSAVVÆRK
9510 ARDEN

DANSK TØMMER

RÅTRÆINDKØB TELEFON (08) 561266

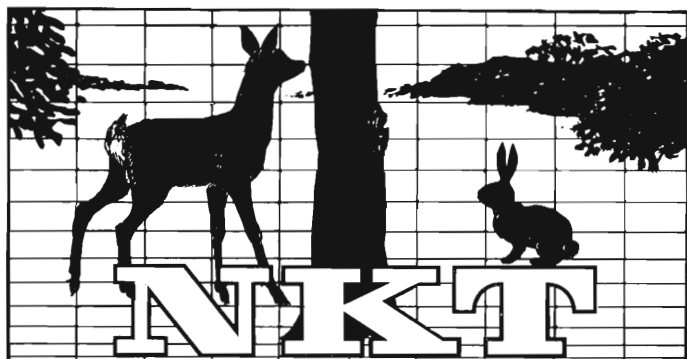
I/S Skærbæk Savværk
v/ Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 124188

Produktion: Dansk tømmer, brædder og lægter
Nåletræ til bygningstømmer købes

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege-
og elmekævler.

**HVALSØ NY SAVVÆRK OG TØMMER-
HANDEL A/S**

4330 Hvalsø Tlf. (03) 408 Hvalsø 136.

DANSK STÅLGÆRDE

AKTIESELSKABET NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

**Alle arter
skovplanter**
i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning . Telf. 05 - 65 12 11

**Paludans
Planteskole A/S**

Klarskov - 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter

Vallø Stifts Savværk

Oparbejdning af BØG

Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

I/S Hage og Simony Skovadministration

Alt skovrider- og skovfogedarbejde
udføres. Tilbud gives.

OREMANDSGAARD

4735 Mern

Tlf. (03) 796 Enghave 128

(Kontor 9x)

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888

Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

St. Hjøllund Savværk og Imprægneringsanstalt

er køber af nåletræ til bygningstømmer og master.

Hjøllund . 7362 Hampen
Tlf. (06) 86 91 00

SKOVREGNSKABER

Rådgivning • Anlæg
Føring • Årsafslutning
Driftsanalyser • Drifts-
kritik

**DANSK
SKOVFORENING**

Vi er købere til

Asketræ

i kævler samt snitgavn, ret og rundt, frit for knaster og overgrøninger, ikke under 16 cm. Top og i længder 800-900-1200 og 1400 m/m. Betaling kontant.

Trævarefabrikken »Skovhasturp«
Hvalsø – Telf. Hvalsø 33

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle Telf. Viskinge 20* & 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. (09) 75 12 88

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup

Telf. (05) 75 40 53

Vi anbefaler os med alle arter skovplanter i gode provenienser.

Skovplantekulturerne står under Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Hellestrup Planteskole

4180 Sorø

Tlf. (03) 64 51 33

Specialplanteskole for
Hybridasp.

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELEFON 62933* DANMARK

Skovplanter

i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlsstation. Planteskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 65 60 46

Skov-, Læ- og Hækplanter samt
Planter til Vildtremiser

Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter

Hyllinge Savværk A/S

(03) 744 Hyllinge 64*

PLANLÆGNING

DANSK
SKOV-
FORENING

Sælg
gennem
SKOVEN

BORK SCANDINAVIA

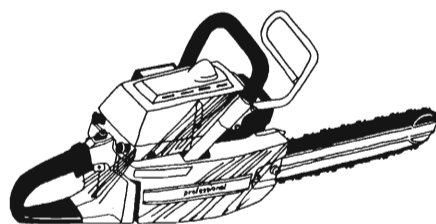
KØBENHAVN . ØREHOVED . SILKEBORG

Husqvarna 160 S

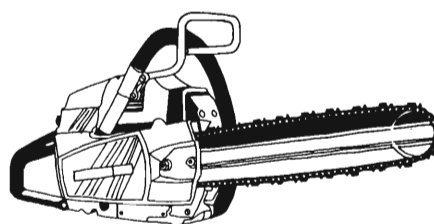
Den sidste nye sav i Husqvarna-familien

Den bygger på Husqvarnas mangeårige erfaringer som motorfabrik. Husqvarna 160 S er arbejdsrigtigt udformet. Gennemtænkt i hver detalje. 160 S har også markedets mest effektive lyd- og vibrationsdæmpning, men det allerbedste ved 160 S – den er vibrationsdæmpet efter 3-enhedsprincippet.

Husqvarna 160 S
vibrationsdæmpet
som i en bil.

Husqvarna 180 S
er den stærkeste af Husqvarnas motorsave, og er først og fremmest velegnet til de, der stiller store krav om højere effektivitet ved skovning af store træer.

Husqvarna G 65
er velkendt blandt skovfolk. Den er en anerkendt pålidelig sav, som er konstrueret og udviklet således, at den passer til de krav, der stilles til en motorsav.

Husqvarna

J. O. Thomsen
Ringparken 12
9300 Sæby
Tlf (08) 46 18 27

Vejle Værktøjmagasin
Ibæk Strandvej
7100 Vejle
Tlf (05) 82 47 11

Mekaniker Poul Olsen
5952 Tullebølle
Tlf (09) 50 12 72

Hako-Tek
v/Aage Melvej
Bisgårdsgade 9
7500 Holstebro
Tlf (07) 42 25 12

Mekaniker
Arne Mogensen
Halsted pr
4900 Nakskov
Tlf (03 939) 22 U

Fa. Vepa v/ Johs. Larsen
Toksværd pr
4684 Holme-Olstrup
Tlf (03 747) 282

Fa. Bendt Jensen
Valdemarsgade 13
4200 Slagelse
Tlf (03) 52 43 65

Sølving Skovservice
Kirke Værløsevej 42
3500 Lille Værløse
Tlf (01) 48 09 37

Leif Grønhøj
Jyllandsgade 38
9520 Skørpinge
Tlf (08) 39 10 32

Motor Centret
Industrivej 5772
5772 Kværndrup
Tlf (09) 27 10 12

PENGE VOKSER PÅ TRÆER

Gødskning af fyr og gran giver større tilvækst, bedre betalte dimensioner og dermed større fortjeneste.

Gød også gran for klipning. Det fremmer væksten af pyntegrønt med mørkegrøn farve - den bedst betalte kvalitet.

Spørg efter prillet NPK 25-3-9 - en velegnet gødning - også til skoven.

Norsk Hydro